

« »

:

.

- - - - -
- - - - -
- - - - -

.

:

-

.
.
:

:

:

.

.

( ) : ( )

( ) :

( ) :

- : : »

. : : ( ) ( )^( )«

: : ( )

: . :

: »:

«( ) ( )

»

( ) » :«

( )

( ) ( )

.( )«( )

: : ( ) -

: : ( )

. : :

.( ) : ( ) ( )

: : : ( ) ( )

: : ( )

: ( )

: : ( ) ( )

. : : ( )

: : ( )

.( ) : ( )

: : ( )

: ( )

. ( ) : : ( )
 :
 . ( ) : ( )
 ( ) ( )
 ( ) -
 ( )
 ( )
 ( ) : ( )
 ( ) -
 ( ) -
 :
 - - -
 :
 : ( ) ( )
 ( )
 : ( )
 :

( )

( )

( )

- -

- -

:

:

( )

:( )

( )

( )

( )

( )

( )

( )

( )

( )

- -

( )

-

:( )

:

:

- -

- -

:( )

:( )

:

.

:( )

( )

( )

»:

( )

( )

( )

( )«.

:( )

:( )

( )

( )

( )

( )

( )

( )

( )

»

( ) «...»

:( )

( )

:( )

( )

( )

:
( )

( )

( )

( )

( )

:

:( )

( )

:

( )

:( )

( )

( )

( )

( )

:( )

( )

:

( )

-

:

:

-

( )

( ) :

« » ( )

( )

« »( )

-

( )

« »( )

:
:( )

( )

( )

( )

« »( )

( )

( )

:( )

« »( )

( )

( )

:( )

« »( )

( )

( )

( )

« »( )

:( )

( )

« »( )

( )

( ) : ( ) « » ( )

( ) ( ) : ( ) « » ( )

( ) ( )

- -

· : ( )

( ) ( )

... ( )

( )

·

·

·

-

· : ( ) « » ( )

· : ( ) « » ( )

· ( ) ( )

· : ( )

( ) ( )

این روش‌ها با استفاده از داده‌های ثانویه و روش‌های آماری توصیفی و استنباطی صورت گرفته است. ابتدا داده‌ها بررسی و تمهیدات لازم برای تحلیل آماری انجام شد. سپس با استفاده از روش‌های آماری، فرضیه‌های پژوهش آزمون شدند. در نهایت، نتایج پژوهش با روش‌های آماری مورد استفاده، گزارش و تفسیر شد. در این پژوهش، از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در بخش توصیفی، از شاخص‌های آماری مانند میانگین، انحراف معیار، حداکثر، حداقل و درصد استفاده شده است. در بخش استنباطی، از آزمون‌های آماری مانند آزمون تی، آزمون ف و آزمون کای‌سکوئر استفاده شده است. در این پژوهش، از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در بخش توصیفی، از شاخص‌های آماری مانند میانگین، انحراف معیار، حداکثر، حداقل و درصد استفاده شده است. در بخش استنباطی، از آزمون‌های آماری مانند آزمون تی، آزمون ف و آزمون کای‌سکوئر استفاده شده است.

:	:	.	:	-	.	-	-	-
							:	
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
	:		.	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-
			:	-	:	-	-	-
			:	-	.	-	-	-

شب و پیامدهایش در شعر جاهلی

محمود شکیب انصاری^۱، حسن دادخواه^۲

شاعران جاهلی به جهت وابستگی به طبیعت، در سروده‌های خویش به دور از خیال‌پردازی و به‌طور واقع‌بینانه، به توصیف پدیده‌های طبیعی پرداخته‌اند.

از میان پدیده‌های طبیعی، توصیف «شب» در جنبه‌های گوناگون آن، به دلیل نقش‌آفرینی «شب» در زندگی مردمان آن روزگار از جایگاه مهمی برخوردار است.

شاعران دوره جاهلی با به‌کار بردن نام‌های گوناگون، از «شب» یاد کرده‌اند و به تشریح رفتارهای خود در شب و تأثیر روانی این وقت از شبانه روز بر روحيات انسان پرداخته‌اند.

واژگان کلیدی: شب، شعر عربی، دوره جاهلی، شبهای صحرا، یادیاران، مسافرت‌های شبانه

---

۱. دانشیار دانشگاه چمران اهواز
۲. استادیار دانشگاه چمران اهواز